

УДК 351.76:343.2

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАПОБІГАННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

Студ. А.В. Ананченко, гр. БП-1-15

Науковий керівник доц. Шморгун О.С.

Київського національного університету технологій та дизайну

Мета: дослідження суспільних загроз торгівлі людьми та загально-соціальні і спеціальні заходи запобігання названої злочинної діяльності.

Завдання: зробити висновки і рекомендації по удосконаленню законодавства та заходів запобігання торгівлі людьми.

Об'єкт: кримінально-правові засоби протидії купівлі-продажу людей з метою їх незаконного використання.

Предмет: міжнародне та національне законодавство, що встановлює відповідальність за торгівлю людьми, практика його застосування, кримінальна статистика, система наукових поглядів та розробок щодо цієї проблеми.

Методи та засоби дослідження: Методологічною основою дослідження стали положення теорії пізнання як загальнонаукового фундаментального засобу пізнання дійсності, зокрема системний програмно-цільовий метод, як конкретний прояв цієї теорії. З числа спеціальних методів пізнання використано наступні: історико-правовий, порівняльно-правовий, логіко-нормативний, системно-структурний, конкретно-соціологічний та статистичний.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів: з урахуванням останніх даних дістало подальшого розвитку дослідження стану торгівлі людьми в Україні, в результаті якого обґрунтовано висновок про небезпечну динаміку цього злочину поряд із високим ступенем його латентності;

Результати дослідження. Торгівля людьми у сучасному світі є одним із найнебезпечніших порушень прав і свобод людини. Суспільна загроза торгівлі людьми, як надзвичайно небезпечного злочину, полягає в посяганні на невід'ємні права людини – право на вільний розвиток своєї особистості, право на повагу до її гідності, на свободу та особисту недоторканність, свободу пересування і вільний вибір місця проживання, право на охорону здоров'я та медичну допомогу, а інколи і право на життя. Торгівля людьми становить значну суспільну небезпеку для жінок, чоловіків і дітей, яких використовують з метою жебракування, сексуальної та трудової експлуатації, та залучення до інших незаконних видів діяльності, які принижують честь та гідність людини.

Типовий портрет жертви такого злочину як торгівля людьми створити вкрай складно. Серед виявлених жертв є люди різної статі, віку, соціального походження, статку. У той же час існують певні групи ризику, які об'єднують особливо вразливих людей, стосовно яких існує висока ймовірність того, що вони можуть стати об'єктами цього злочину. Насамперед до цієї категорії можна віднести представників соціально незахищених і неблагополучних верств населення, які знаходяться у складних життєвих обставинах: членів багатодітних родин та малозабезпечених сімей; одиноких матерів; людей з особливими потребами (як у сфері фізичного, так і психічного здоров'я); самотніх людей похилого віку; жертв насильства в сім'ї; сиріт, дітей, що позбавлені опіки та піклування, «дітей вулиці»; безробітних працездатного віку (особливо тих, хто тривалий час не може знайти собі роботу); безпритульних.

Нова для України група ризику – вимушені переселенці або внутрішньо переміщені особи (ВПО) із зони конфлікту. Станом на лютий 2015 року за даними ООН в Україні нараховувалося понад 1 млн. ВПО. Через невизначеність щодо перспектив подальшого влаштування, побутові складнощі та брак ресурсів (зокрема, фінансових), такі люди є особливо вразливими та схильними до прийняття сумнівних пропозицій вербувальників.

До нових тенденцій можна також віднести торгівлю людьми терористичними елементами на територіях Донецької та Луганської областей.

На загально-соціальному рівні серед заходів запобігання торгівлі людьми можемо виокремити наступні: формування та реалізація ефективної соціальної політики, зменшення рівня безробіття, урегулювання міграційних процесів, зростання стандартів життя людей, підвищення рівня обізнаності серед населення і особливо серед груп ризику про механізм перетворення на жертву торгівлі людьми (проведення загальнонаціональних інформаційних кампаній, висвітлення у ЗМІ проблеми торгівлі людьми), забезпечення безпеки осіб, які визнані потерпілими від торгівлі людьми, забезпечення відновлення прав постраждалих від торгівлі людьми, виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми, притягнення до відповідальності осіб, причетних до торгівлі людьми, посилення прикордонного контролю, інформування громадськості щодо результатів діяльності у сфері боротьби з торгівлею людьми (статті 9 – 12 Закону України «Про протидію торгівлі людьми»).

У 2015 році у місті Одеса Міжнародною організацією з міграції (далі МОМ) була організована арт-інсталяція «Невидимі», що розповідає справжні історії постраждалих від торгівлі людьми. Цей проект побачили жителі дев'яти регіонів України. За період з січня 2000 року до грудня 2016 року МОМ надала комплексну допомогу з реінтеграції 12 846 постраждалих від торгівлі людьми, яка, залежно від індивідуальних потреб кожної особи, включала юридичні консультації та представництво у кримінальному та цивільному суді, медичну та психологічну допомогу, забезпечення притулку, професійну підготовку, надання невеликих грантів для підтримки тих постраждалих від торгівлі людьми, які прагнуть започаткувати власний бізнес, та інші форми допомоги.

На індивідуальному рівні доцільним є корегуючий вплив на поведінку груп ризику, особливо членів багатодітних родин та малозабезпечених сімей, одиноких матерів, людей з особливими потребами, самотніх людей похилого віку, жертв насильства в сім'ї, сиріт, дітей, що позбавлені опіки та піклування, «дітей вулиці», безробітних працездатного віку і безпритульних, осіб, які займаються модельною діяльністю і осіб, які займаються проституцією.

Висновок. Торгівля людьми є небезпечним злочином, що потребує певних дій спрямованих на його запобігання. В Україні здійснюються загально-соціальні і спеціальні заходи запобігання торгівлі людьми. Актуальним завданням залишається розвиток міжнародного співробітництва у сфері протидії торгівлі людьми. Так, наприклад, значну багаторічну допомогу у запобіганні торгівлі людьми та соціальній роботі із постраждалими особами надає Міжнародний жіночий правозахисний центр «ЛаСтрада-Україна».

Ключові слова: злочин, торгівля людьми, загрози щодо торгівлі людьми, заходи запобігання торгівлі людьми, загально-соціальні заходи запобігання торгівлі людьми, спеціальні засоби запобігання торгівлі людьми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Протидія торгівлі людьми в Україні: Електронний ресурс / http://www.iom.org.ua/sites/default/files/iom_vot_statistics_ukr_jun2016.pdf
2. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20 вересня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19-20. – Ст. 173. Поточна редакція від 09.12.2015 р.
3. Про затвердження порядку встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2012 р. – № 417: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/417-2012-%D0%BF>